

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Št. 46.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1915.

Leto VIII.

Izhaja vsak petek

Uredništvo:

Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:

celoletna . . K 4.-

poluletna . . K 2.-

četrtna . . K 1.-

Posamezna številka
stane 10 vin.

Ženske dobe volilno pravico na Nizozemskem.

Gromenje topov, zgodovinska vojska, v kateri živimo, povzroča, da skoraj pozabljamo in preziramo, da mora in more družba napredovati v izpopolnitvi demokratičnega ustroja družbe tudi med gromenjem topov. Medtem, ko so gromeli topovi čisto blizu malega naprednega nizozemskega kraljestva in se ne posebno daleč še zdaj bije stoječa vojska med Nemci in združenimi Angličani in Francozi v Belgiji in v Franciji, je predložila nizozemska vlada drugi zbornici zakonski načrt o izpremembi ustave. Nameravajo izpremeniti član 80. ustave tako, da odpadejo vse dosedanje omejitve splošne volilne pravice. Nizozemski državljani moškega in ženskega spola, ki so vsaj 23 let stari, dobe volilno pravico. Vlada utemeljuje svoj predlog s tem, da se znaki usposobljenosti in družabnega blagostanja ne morejo več zagovarjati: osebnost volivca je izginila v množici. Izrek volivcev o načelih pravne izobrazbe mora zadoščati. Pričakuje se, da najde zdrav razum množice osebe, ki so najsposobnejše, da zastopajo načela. Razdelitev strank in njih zborniških struj, njih načelstev in njih klubovih sej, njih organizacije izven parlamenta, njih volilni programi izkušajo uresničiti politično in pravno čuvstvo množic. Od volivca se danes ne zahteva sposobnost, naj razsoja o tolikih vprašanjih državne uprave, marveč pričakuje se, da se tako zanima za javne koristi, da ve soditi, katera stranka najbolj zastopa njegova načela. Iz tega pravnega razvoja sledi, da ni nobenega pravnega razloga, po katerem bi se del državljanov, ki živi in dela v isti narodni in pravni skupnosti kakor drugi, zadrževal od glavnega narodnega dela. Ni nobenega pravnega temelja, naj bi ta del ne sodeloval pri izobrazbi skupnega prepričanja. Izključitev enega dela državljanov od volilne pravice cepi narod v dva dela, en del le soukazuje, drugi pa le uboga. Cepitev vodi politično moč na prekucijski tir. Sodelovanje vseh vzbuja in pospešuje narodno misel, vzbuja čuvstvo skupnosti, ustvarja trdna tla, v katerih korenini

samo določitev naroda. Razvoj demokracije, v kateri živimo, kaže, o tem ne dvomimo, resne hibe. Odprto je vprašanje, v koliko more te napake premagati in nadvladavati. Razvoj se pa ne more zadržati; prvi predpogoj, da se izpopolni parlamentarni razvoj, je, da se zgradi trden temelj, ki se dobi edino le v splošni volilni pravici.

Vlado je to dovedlo, da se ne more vzdržati načelna izključitev ženske od volilne pravice. Postavodajalec bo marveč morala določiti, v koliko socialne razmere upravičujejo podelitev volilne pravice. Lahko se namreč napoveduje, da izpremembe dovedejo še, da se volilna pravica še razširi. Postavodajalec naj ostane tozadevno popolnoma svoboden, z eno samo izjemo. Volilna pravica se ne sme priznavati ali odrekavati z razločki glede na družabno dobrobit. Če se priznajo taki znaki, bi se neupravičeno vrnilo k stališču, ki se je popustilo glede na moško volilno pravico.

Postavodajalec mora upoštevati vpliv ženskega gibanja na pravno čuvstvo naroda, ogibati se pa mora novega cepljenja v družabnih razredih, ki je v sedanjem času brez pravne podlage in ki bi najresnejše škodovalo skupnosti različnih delov ljudstva.

Ob sedanjosti sestavi naše družbe ni nobenega upravičljivega razloga, s katerim bi se mogla ženskam odrekati pasivna volilna pravica (t. j., da se ženske tudi izvolijo za poslance).

Glede na izključitev od volilne pravice podpiranih oseb se izvaja:

Za izključitev podpiranih oseb pri splošni volilni pravici — kakor sploh pri vsaki razširjeni — ni nobenega zadostnega razloga. Podpiran biti ni nikakoli sramota, če tudi so lahko razlogi, ki so dovedli do podpore, morebiti sramotni. Redno pa podpora ne izboljšava npravne, marveč izboljšava socialno napako. Izključitev podpirancev se upravičuje z njih nesamostojnostjo. Zakaj naj bi bili tisti, ki se podpirajo, manj samostojni, kakor tisti, katerih delo in dohodek je odvisen od drugih? Pravilnejše je, če se sodi, da povzroča strah pred uboštvom večjo odvisnost, kakor ubošstvo samo.

× × ×

Po vojski tudi pri nas ne bo dolgo, ko dobe ženske v vse postavodajalne zastope aktivno in volilno pravico.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Zopet prosimo za draginjsko doklado.

Ko smo, kakor znano, meseca aprila prosili pri glavnem ravnateljstvu za draginjsko doklado smo bili odklonjeni. Mesto draginjske doslade je glavno ravnateljstvo takrat obetalo podpore in posredovanje za skupno nabavo živil. Pomožna akcija se je tudi izvedla, a obseg je bil tako tesen in je za najskromnejšim pričakovanjem tako daleč zaostal, da se vsekakor namen znižati bede, ni dosegel. Še manjši uspeh se je dosegel s skupno nabavo živil. Izvzemši poizkusov nekaterih tvorniških vodstev se sploh ni na tem polju nič podvzelo.

Vse potrebščine so se pa tembolj podražile.

Primanjkovati je pričelo tudi potrebin, kar so izrabili špekulantje, da so zopet zvišali cene. Septembra smo zopet prosili, naj se podele delavstvu tedenske doklade, a tudi s to vlogo nismo uspeli.

Ker so življenske razmere vedno slabše, je Avstrijska kraščanska tobačna delavska zveza 9. oktobra zopet vložila na glavno ravnateljstvo prošnjo, ki slove:

Visoko c. kr. glavno ravnateljstvo tobačne režiije!

Dodatno k naši vlogi 27. septembra 1915 o nodelitvi draginjskih doklad in z ozirom na po c. kr. železniškem ministrstvu z odlokom 7. septembra 1915 uvedeno preskrbno akcijo si usojamo iznova pri visoki c. kr. generalni direkciji nastopiti v zadevi draginjskih doklad. Prosimo, naj se pri dovolitvi draginjskih doklad, na uspeh ozirom na težečo bedo, v kateri se vse tobačno delavstvo nahaja, z gotovostjo upamo, vpoštevata sledeča načela:

Kakor se pri železniških uslužbenih in pri delavcih v državnih rudnikih vpoštevajo glede na dovoljene doklade dejanski zaslužek in rodbinske razme-

re, naj se to upošteva tudi pri tobačnem delavstvu. To načelo je brez dvoma upravičeno in primerno, da najbolje odgovarja potrebščinam. Dovoljemo si zato predlagati, naj se dovoli delavnim osebam s tedenskim zaslužkom do 20 kron dnevna doklada 20 vinarjev, pri zaslužku nad 20 kron pa 30 vinarjev. Poleg teh doklad naj se za vsakega otroka pod 16. letom do največ štirih otrok podeli dnevna doklada 10 vinarjev.

Predlagana razdelitev doklade po višini zaslužka odgovarja načelu pravičnosti kakor tudi okolnosti, da se pri tedenskem zaslužku pod 20 kronami tedensko draginja najbolj čuti in da se v tej plačilni skupini nahaja pač večina delavstva.

Izprožena doklada 40, oziroma 20 vinarjev na dan obsega glede na sedanjo višino cen živlom najnižjo mogočo doklado in se ni z ozirom na sedanje težkoče višje postavila.

Predlagana doklada 10 vinarjev za vsakega otroka obsega tako skromno zahtevo, da se pod ta znesek pač ne more iti, da pa smemo na drugi strani tudi dati izraza upanju, da častito c. kr. glavno ravnateljstvo ne odreče svojega pritrdila temu predlogu.

D u n a j, 9. oktobra 1915.

× × ×

Kar zahtevamo, je skromno; a stopnjevanje doklad gotovo najbolj odgovarja razmeram. Postavk nismo stavili višjih, ker nam gre za to, da dosežemo, kar je mogoče doseči. Z ozirom na trdovraten odpor finančnega ministrstva proti dovolitvi draginjskih doklad državnemu delavstvu bi se prošnja najbrže zopet odklonila, če bi zahtevali več, kar se pa mora v sedanjih okolnostih preprečiti.

Sedanja draginja.

Delavec nam piše:

Vprašanje o draginji živil je danes na dnevnem redu in vse razpravlja o draginji in o pomanjkanju. Da draginja zadene najhujše ravno delavske vrste, je nam delavcem najbolj znano. Vsi drugi stanovi so na boljšem, kakor pa mi delavci. Bodisi že zaradi boljšega socialnega stališča ali pa zaradi boljših plač. Naš delavski list »Naša Moč« je objavil v svoji 47. številki 22. oktobra l. l. jako zanimiv članek o draginji, kateri zasluži, da ga vsak delavec večkrat prebere. Nočemo kritizirati, a pibiti se mora, da se na delavstvo malo ali nič ne ozira. Pri c. kr. deželni vladi je zborovala konferenca, h kateri so bili povabljeni poleg deželnega odbora in zastopnika ljubljanskega mesta, tudi c. kr. kmetijska družba. Nič nimamo proti temu, da se povabijo na posvetovanje zastopniki kmečkega stanu, saj vemo in smo prepričani, da je kmet temelj, na katerem slonijo vsi drugi stanovi. Ali čudno se nam pa zdi, zakaj se ni povabila na posvetovanje tudi naša Jugoslovanska strokovna zveza, najmočnejša organizacija slov. kršč. soc. delavstva. Ako se posluša glas producenta, bi bilo le prav in dosledno, ako bi se tudi slišal glas najbolj prizadetega konzumenta, našega delavstva. Pa še več. Kakor je razvidno iz članka v »Naši Moči«, prihajamo delavci v hudo nasprotje ravno s kmetom, kar je nekaj zelo žalostnega. Preiskovati, kje je krivda, je sedanji čas še težko. Pribiti se mora le, da je ljubljanska okolica, pred vojsko, lahko preskrbovala mesto z vsemi potrebščinami, ki prihajajo na delavsko mizo in je prodajala svoje pridelke še celo v druga mesta, naprej v Trst ali Reko. Ali danes ne prinesejo okoličanke na ljubljanski trg skoro nič. Edini predmet, ki

smo ga delavci dobivali dosedaj v zadostni množini, je bilo mleko. Pravim dosedaj, v bodoče pravijo, da ne bo več tako. V sedanjem hudem času, ko primanjkuje zabele, je mleko edino nadomestilo. Torej ako začne primanjkovati mleka, je delavstvo oropano svoje življenjske hrane. Pa tudi čez odsek za aprovizacijo ljubljanskega mesta, se ima delavstvo pritožiti. Mnogo stvari, ki jih prodaja mesto, delavec ali delavka ne more kupiti, ker je pri prodajalnih prostorih zmiraj huda gnječa in je delavcem in delavkam čas za nakupovanje potrebščin jako kratko odmerjen, in dostikrat se prigodi, ko bi imel priti na vrsto, pa je že razprodano. Pa to samo mimogrede. Po naših mislih bi bilo najbolje, ko bi prevzela aprovizacijo za delavstvo vojaška uprava, ki bi najboljše in nepristransko preskrbovala vse življenjske potrebščine. Mislimo da je vojaška oblast sama prizadeta ako strada delavstvo. Vsa industrija, vse tovarne danes delajo posredno ali neposredno za vojaško upravo. Ako omaga vsled pičle in nezadostne prehrane delavstvo, potem tudi ne bo mogla dobaviti vojaška uprava svoje ogromne potrebščine. Kar delavstvo potrebuje je zelo malo. Ako bi nam vojaška uprava dala zabelo, moko in premog, potem bi delavstvo že izhajalo; to so glavne stvari brez katerih delavec ne more izhajati, še manj pa težko delati. Vse dosedanje odredbe vlade ne morejo zabraniti špekulacije z najbolj potrebnimi živili in kurivom. Posebno z zabelo delajo nekateri mesarji velike dobičke. Res je, da je cena prešičem precej visoka, a v razmerju kako se prodaja mast, je cena masti vendarle previsoka. To so torej misli in želje nas delavcev, upati je, da se še vendarle usmili stradajočega delavstva vojaška oblast.

× × ×

Na gališki fronti.

Vojni poročevalec S. Geyer piše: Sedel sem z divizionarjem pri črni kavi. Častniki so bili že odšli in so ležali zunaj v kritjih v snegu ali so jezdili po brežini, v prhajočem snegu z vihrajočimi plašči. Ogenj v peči je prasketal. Divizionar je obmolnil. Morda mu je prišlo na misel kako mora biti ob tem času, ob treh popoldne, na Dunaju ali v Parizu. Sicer je naš divizionar ves vojak, ali v mirnih časih živi v stiku z velikim svetom. Zdaj preseda noči pri zemljevidih in načrtih, predpoldne inšpicira postojanke svoje divizije, popoldne ima včasih hipec časa, da se mu bude spomini.

Zunaj se beli in leskeče sneg. Par korakov od nas se začne temni gozd, v prostoru poleg našega sede trije telefonisti, aparate pri ušesu, da jim ne bi ušel kak glas poročila daljnih tovarišev.

Navadno prihajajo v tem času ujetniki. Imamo tu črnovojnika infanterista, ki pripelje najmanj dva ali trikrat na teden po dva tri ujetnike. Tudi danes se je oglasil. Sam je ujel sovražnika in sam ga pripelje, to si šteje v čast.

Prsa mu diči znak hrabrosti. Njegovi ujetniki niso taki, da bi se pustili kar odpeljati, o ne! Tudi na potu mora paziti strogo nanje. Pri Pilici je bil ujel častnika, to je bil zanj dan ponosa in sreče.

Navadno pride več ujetnikov. Danes je hud mrz in Rusi si mislijo: Zakaj bi hodili tja preko po najhujšem mrazu? Jutri se odtali, imamo časa dovolj.

Črnovojnik pa ni zadovoljen s pičlim številom. Že ko je prihajal navbreg je kazal stražniku s kazalcem, da je samo en ujetnik in zmigoval z rameni. Straži je pravil: »Deset kilometrov sem korakal ž njim, vedno je pogledoval nebo in drevesa in dejal: »Naša dežela.« — Jaz sem mu rekel izprva prav uljudno: »Naša dežela,« — ker pa je trdil vedno svojo, sem postal osoren in sem hotel staviti ž njim, da ostane ta dežela za vedno »Naša dežela.«

Ujeti Rus je stal tu in se ogledoval plaho. Zgledal je slabo, bil je ves raztrgan in pohudel, vendar sta zarisala mrz in glad še ostrejšje znake nenaadne inteligencije v njegov obraz, pogled mu je bil miren in mrzel. Objel je

s pogledom bližino, kakor da pričakuje od tega kar vidi, jasnost o tem kar ga čaka.

Dolgi nadporočnik z rumenim našivi, ki govori poljsko, se ni zanimal takoj za ujetnikov obraz; videl je umazano rjavo uniformo in pripravljaj se je, da zasliši ruskega infanterista in da si zabeleži njegove odgovore. Tako se dela pri vsakemu ujetemu, povprašuje se ga po tem in onem in da si se ne izve vselej resnico, se pa dobi večkrat iz točnih laži sliko resnice.

Nadporočnik je iskal v žepu svinčnik in bilježnico in se je vsel na ogel mize. Rus je zakašljaj. To je bil mučen in prisiljen kašelj, zadušil ga je takoj z robcem. Nadporočnik je hitel z očmi po obrazu ujetega in oni je ujel s svojimi očmi nadporočnikove, prisilil jih je, da so obstale par sekund pri njemu. Rus je pričakoval nečesa od tega. Morda mu je svetoval njegov oče: Kadar se srečaš z nepoznanim človekom glej pred vsem, da vloviš njegov pogled. Ko je moral k vojakom in je zakričal stotnik nanj, je naredil gotovo tako in stotnik ni kričal več nanj. Bil je »boljši« človek. Te pa spoznamo na očeh. Rus je vedel: Nadporočnik z rumenimi našivi,

— Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko o izpremembi najvišjih cen za nadrobno prodajo mesa in špeha v dežel-nem glavnem mestu Ljubljana. Za na-drobno prodajo mesa, nadalje svinjskega špeha in svinjske masti veljajo sedaj na-slednje najvišje cene za en kilogram: a) **Goveje meso**, in sicer: volovsko meso, sprednje, s priklado 3 K 80 v.; volovsko meso, zadnje, s priklado 4 K 10 v.; volov-sko meso, krav in bikov, sprednje, s priklado 3 K 20 v.; meso krav in bikov, zadnje, s pri-klado 3 K 70 v.; rostboeuf 5 K; pljučna pečenka, filet 5 K; bržola 5 K; vampi (oči-ščeni in oprarjeni) 1 K; pljuča 80 v. Na zahtevo kupca se mora prodati meso s priklado po za to določeni ceni. b) **Telečje meso**, in sicer: sprednje 3 K 30 v.; zadnje 3 K 60 v.; zrezek 4 K. c) **Svinjsko meso**, in sicer: sprednje, domačih prašičev, sveže 4 K 10 v.; sprednje, domačih prašičev, pre-kajeno 4 K 50 v.; zadnje, domačih praši-čev, sveže 4 K 50 v.; zadnje, domačih pra-šičev, prekajeno 4 K 90 v.; meso ogrskih prašičev, brez razlike, sveže 3 K 70 v.; meso ogrskih prašičev, brez razlike, pre-kajeno 4 K 10 v.; svinjska glava (domačih in ogrskih prašičev), sveža 1 K 60 v.; svinj-ska glava (domačih in ogrskih prašičev), prekajeno 2 K 20 v.; svinjski parkeljci (do-prekajeno 2 K 20 v.; svinjski parkeljci (domačih in ogrskih prašičev), sveži 1 K; svinjski parkeljci (domačih in ogrskih prašičev), prekajeni 1 K 20 v.; svinjska pljuča (domačih in ogrskih prašičev) 2 K 40 vin. d) **Svinjski špeh in svinj-ska mast**, in sicer: špeh domačih pra-šičev, svež 3 K 90 v.; špeh domačih pra-šičev, prekajen 4 K 30 v.; svinjska mast domačih prašičev 4 K 10 v. Ako se vrši prodaja tega blaga v prodajalnah ali na stojnicah, morajo imeti obrtniki nabite naj-višje cene v svojih prodajalnah, ozir. na stojnicah. Kdor se ne ravna po teh pred-pisih, bo najstrožje kaznovan po določilih obrtnega reda za vsak posamezen primer

z denarno globo do 1000 K ali z zaporom do treh mesecev.

× × ×

Če primerjamo te cene, vidimo, da so precej visoke, v primeri s časi pred vojsko pa naravnost srašne. Seveda naši visoki gospodi, ki zastopa le kori-sti edinozveličevalne zelene zastave graščakov in veleposestnikov, dasi sa-mi ne ločijo ovsa od rži in ne pšenice od ajde in ne krompirja od repe, tudi te cene ne zadoščajo in hujskajo pa pri-tiskajo kljuko na Bleiweisovi cesti, naj še cene poviša, češ, da je na Dunaju meso dražje, kakor pri nas. Ampak Du-naj plačuje višjo vžitnino, kakor se pla-čuje pri nas; dalje poviša na Dunaju ceno še komisionar živine, ki ga pri nas ni, ker se le še dobi izvina navadno iz prve roke. Sicer so pa tudi pri nas zdaj razglašene najvišje cene ravno zato, ker se plačuje pri nas nižji užitninski davek in ker pri obratu mesa odpade komisionar in draga voznina po želez-nici, še vedno primeroma vpoštevajoč vse okolnosti, višje, kot so na Dunaju.

Če pa primerjamo napetost, ki je bila navadna pred vojsko z nakupno ceno živine in s prodajalno ceno, vidi-mo, da se prodaja meso zdaj s še en-krat višjim dobičkom, kakor se je pred vojsko.

Pričakujemo zato, da navijalci cen s svojimi spletkami pri deželni vladi ne bodo uspeli, marveč da bodo seda-nje najvišje cene pri vladi kmalu zopet znižali.

Obžalujemo končno, ker se tudi ob določitvi teh cen ni upošteval glas sa-mostojnega in neodvisno organizirane-ga slovenskega krščanskosocialnega delavstva, ki najodločnejše odklanja vsako umetno hujskanje za navijanje cen, ki se je zadnje čase razvilo zelo bujno pri nas.

S. L. S. se zelo napada radi poviša-nih najvišjih cen živini. Res so šli ne-kateri zelo znani gospodje pri svoji ak-ciji za povišanje cen v korist graščaku in veleposestniku predaleč, ampak stranke dotičniki niso nič vprašali, ampak so kar po svoji glavi delali in nastopali za povišanje cen. To ni nika-kor prav. V takih važnih vprašanjih bi morala govoriti cela stranka: njeno vodstvo, o katerem pa danes res več ne vemo, če še obstoja, ker ga nikdar tisti ne skliče, ki bi bil dolžan, da ga redno skliče. Hohenburgova osrednja agrarna pisarna na Dunaju pa menda le še ni postala eksekutiva S. L. S.

Z lastnimi močmi.

Druga efektivna loterija »Slovenske Straže«. Javno žrebanje 26. oktobra 1915 je izpadlo tako-le: Dobitek v vrednosti 5000 K je zadela srečka št. 57.361; 1000 K št. 29.728; 500 K št. 65.689; 300 K št. 76.739; 200 K št. 91.787. — Vsaka teh števil ima po pet pred- in pet zadobitkov v vrednosti po 20 K; to se pravi: pet števil od navedenih števil navzgor in pet navzdol zadene v vrednosti po 20 K. 10 dobitkov v vrednosti po 100 K so za-dele srečke št. 2.322, 21.776, 26.163, 40.695, 45.155, 50.839, 51.424, 74.373, 85.084, 96.811. — Vsaka teh števil ima po pet preddobitkov in pet zadobitkov v vrednosti po 10 K. — 50 dobitkov v vrednosti po 50 K so zadele srečke št. 6.847, 8.339, 10.812, 14.486, 15.708, 18.894, 18.985, 21.692, 21.811, 23.622, 24.259, 25.644, 29.824, 32.660, 34.277, 37.322, 37.373, 39.593, 40.822, 42.243, 44.092, 45.964, 48.836, 50.835, 51.310, 54.646, 56.099, 56.714, 59.130, 62.511, 63.238, 63.896, 69.355, 69.778, 74.129, 77.591, 80.160, 83.128, 84.071, 86.365, 87.831, 88.668, 92.925, 93.263, 93.681, 93.804, 96.733, 98.245, 98.506, 99.469. — Vsaka teh števil ima po 15 preddobitkov in 15

šivi me ne bo mučil z nepotrebnimi vprašanji.

Zunaj, v prostoru poleg našega, je zakričal telefonist, kajti dvignil se je silen veter, ki je stresal žice in jih bičal po zraku, da se ni mogla razumeti vsak hip beseda in je bilo treba govoriti gla-sno in ponavljati govorno.

Nadporočnik je vprašal pri kate-rem polku je Rus, kako se piše, kdaj je bil ujet. Rus je povedal, da je pri 111. polku in da je bil ujet danes predpol-dne ob enajstih pri ...

Nadporočnik je bilježil in hotel vprašati: »Ste šli prostovoljno« — ali ni dovršil stavka — v mrzlih očeh ujet-nikovih se je zasvetilo žalostno.

»Ne,« — je rekel »o ne!«

»Kako ste bili ujeti?«

»Hotel sem si prinesiti slame. Mi le-žimo že dva tedna v strelnih jarkih, komaj dvesto korakov od Avstrijcev. Sinoči je bilo grozno mrzlo, bila je naj-bolj mrzla noč katere pomnim odkar... Pa to vas ne bo zanimalo. Bilo je torej mrzlo in mene je zeblo strahovito. Imel sem nekaj otepa, a to ni bila več slama. Bila je premočena, zamazana, in vselej ko sem bil prisiljen vleči se nanjo, se mi je gabilo. Ne kakor da bi bil od do-

ma razvjen ali malo slame to vendar ni kaj posebnega... Po noči sem se pri-plazil do skednja, tam je bilo toliko slame, lepe sveže slame, rumene kakor zlato. Vzel sem otep in ko sem se vra-čal, sem bil ujet, to razumete, gospod.«

Rus se je jel tresti, noge kakor da so mu odpovedale, kolebal je. Nadpo-ročnik je pisal: »Je bil ujet, ko je šel po slamo.« — Zdaj je pogledal Rusa in vprašal dobrohotno: »Kdaj ste jedli zadnjič?« — Rus je stisnil zobe, držal se je siloma po koncu in ni odgovoril.

Divizionar je stal na vratih, na-pravljen da se odpelje. Oblekel je bil svoj črni kožuh, pokrnil vojaško kapo in nadel si je zlata očala. Vsak dan je sli-šal take pogovore. Bil je vaje razmo-triti in spoznati situacije bolj kakor katerikoli drugi, ker mu je pomagalo gorko čuvstvo človeka, ki sočustvuje. Stopil je k Rusu in ga je vprašal fran-cozko, koliko časa ni zavžil hrane.

Divizionar govori slabo poljsko, morda je pa nagovoril ujetnika franco-sko, ker se razpravljala v tem jeziku ne-kam lažje o delikatnih zadevah. Vkljub šestemu mesecu vojske pa se je zdelo divizionarju jako delikatna zadeva, vprašati inteligentnega človeka, kdaj

je kosil zadnjič. — Rus ga je pogledal hvaležno in odgovoril francosko: »Že štiri dni.« — Potem je dostavil težko-ma: »Mi dobimo vsak dan jed, celo po dvakrat, ali tam, kjer ležim jaz, so to-vარიshi močnejši od mene. Za té je vse premalo, zato vzamejo tudi moj del... Vsak dan vzamejo mojo jed in mi vr-žejo prazno skodelo; enkrat sem se pri-tožil pri častniku, so me pa nabili, kaj bi bil naredil?«

Zgrabilo je zdaj tudi nadporočnika: »Zakaj pa niste prišli k nam?«

Vjetnik je rekel: »Saj je vendar moja domovina!...«

Divizionar je zapovedal: »Mož mo-ra dobiti takoj in pošteno jesti. Hitro!«

Nadporočnik je mrmral: »Domovi-na, domovina, če umira kdo gladu...«

»Gospod, človek mora imeti vendar nekaj, na kar veruje, na kar je nave-zan, ako grem zdaj k vam, enkrat mo-ram vendar nazaj tja...«

»Odpeljite ga in glejte, da dobi po-šteno kosilo —«, je velel nadporočnik črnovojniku, »pa še bolje je, da grem sam ž njim.«

»Včasih je težko, proketo težko —«, mi je rekel divizionar in šla sva v mr-zli sneg.

zadobitkov v vrednosti po 5 K. Vsak ima pa zapisnik na razpolago tam, kjer je kupil srečke. — Dobitki so se pričeli deliti dne 10. novembra.

Ij Prekrasna predstava, ki je nedavno navdušila cel Dunaj, v »Kino Central« v deželni gledališču. Od sobote dne 13. t. m. dalje se bo predvajal igrokaz iz svetovne vojske v štirih dejanjih »Vojni krščenec«. Dohodek tega filma gre v prid »Vojnemu botrstvu«. Vojno botrstvo ima namen odvzeti skrb za dojenčke onim ženam, katerih možje so v vojski padli na bojnem polju. — Predzgodovina tega igrokaza nas vodi v sredo velike svetovne vojske. Težišče vsega pa tvori oni trenutek, ko se rodi mali Jožek, sin poslovodje Klause, ki v istem času pade na bojnem polju. Na Dunaju ustanove plemenite ženske vojno botrstvo, ki skrbi tudi za malega Jožka. Mali Jožek zraste v mladeniča in postane slaven inženir v škodovih tovarnah v Pilznu. — V tem filmu nastopajo gospe iz cesarske hiše, kakor prestolonaslednikova soproga Cita, nadvojvodinja Izabela in mnoge druge dame iz najvišjih krogov. Zelo zanimivo je tudi videti velike škodove tovarne, ki se kažejo v filmu v popolnem obratu; vidi se izdelovanje vsakovrstnih topov, municije itd. —

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Latermanovem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ogrevanju otrok in proti potanju nog, steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, steklenica 60 v.
Tinktura za želodec, ocvajalno in želodec krepljivo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delni, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Najboljša, na sigurne priložnost za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.